

TASTE OF LIMMUD

הישן יתחדש והחדש יתקדש

...hajasjan jitchadesj wehechadasj jitkadeesj...

...wat oud is wordt vernieuwd en wat nieuw is wordt geheiligd...

Rav Kook, de eerste opperrabbijn van Israel

Igrot Haraya, Iggeret 164

Sjabbat 17 juli / 6 av 5770

Sidra Devariem, Devariem [Deuteronomium] 1:1-3:22

Tanach blz. 349-357

Haftara voor Sjabbat Chazon: Jesjaja 1:1-27

Tanach blz. 801-803

Vertaling: Frits Pront

www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5769/Devarim/

DEVARIEM

Het boek Devariem bestaat uit Mosjee's toespraak tot het volk Jisraëel toen zij zich opmaakten het land Kenaän binnen te trekken. In deze eerste sidra beschrijft hij het rondtrekken in de woestijn waarbij hij ook het instellen van een rechterlijke macht noemt evenals het voorval met de spionnen en hun treffen met de volkeren van Esav, Moav en Ammon. Ook vermeldde Mosjee de veldslagen met Sichon en Og evenals het feit dat het Trans-Jordaanse gebied werd gegeven aan de stammen Reoeveen, Gad en de helft van de stam Menasjè.

Devariem – Maureen Kendler

Maureen Kendler geeft leiding aan het programmeren van het onderwijs aan de Londense School voor Joodse studies LSJS

“Dit is de toespraak de Mosjee tot heel Jisraëel heeft gehouden...” (Devariem 1:1). Woorden, woorden, woorden, zou Hamlet misschien gezegd hebben en dat niet alleen bij deze sidra, maar ook bij het hele vijfde boek van de Tora. Woorden en nog eens woorden. Degene die ze allemaal uit is de unieke uitzonderlijke redenaar, de welsprekende, gepassioneerde, woordkunstenaar Mosjee. Dezelfde man die in Sjmot hoofdstuk 4:10 God smeekt hem niet naar Farao te sturen om met hem te praten: “*Bie Adonai, lo iesj devariem anochie*” – “neemt u mij niet kwalijk, Heer, maar ik ben geen man van woorden” - wordt in de sidra van deze week de begenadigde redenaar die voor altijd zal worden herinnerd als degene die zijn verbazingwekkende laatste redevoering in

de Tora houdt. God belooft aan Mosjee: “*Anochie èhjè iem piecha vehoréticha asjèr tedabér*” – “ik zal bij je zijn als je moet spreken en je de woorden in je mond leggen.” (Sjemot 4: 12)

In de laatste pasoeek (vers) van het vierde boek van de Tora, Bemidbar, staat: “Dit zijn de geboden en regels die de Eeuwige de Jisraëlieten bij monde van Mosjee heeft opgelegd.” Toch opent Devariem opnieuw met “woorden”. Mosjee geeft het volk echter nu veel meer dan alleen geboden en regels. Hij verschaft wijsheid, inspiratie en uitleg.

Kunnen wij met betrekking tot Mosjee iets van ironie ontwaren in het feit dat hij smeekt te mogen afzien van de verrassende Goddelijke opdracht met als reden dat hij geen goed spreker is? Hij zegt het zo mooi in de eerder aangehaalde zin uit Sjemot: “*lo iesj devariem anochie, gam mitmol gam misjilsjom gam me'az dabercha èl avdècha*- ik was en ben geen man van woorden, gisteren niet, noch eergisteren- noch vanaf het moment dat u tot uw dienaar heeft gesproken!” Zijn welsprekende reactie ondermijnt zijn eigen zaak enigszins.

Ik geef een cursus met als onderwerp de Tora voor Iedereen, niet onbekend voor veel trouwe Limmoed deelnemers. Deze cursus is opgedeeld in zes klassen. Ik ben behoorlijk veel aan het woord in de eerste vijf klassen. In de hoogste klas hoorde ik echter tot mijn genoegen studenten klagen dat zij echt niet in staat zijn een welbespraakte en gepassioneerde uiteenzetting, een D'var Tora, te geven van een door hen voorbereide passage uit de Tora. Dat zijn reacties waarvan ik echt kan genieten.

Als Mosjee bij de opvlammende doornstruik door God wordt geroepen, roept God hem twee keer – “Mosjee, Mosjee.” Midrasj Bemidbar Rabba 14:21 geeft als uitleg dat dit kan worden geïnterpreteerd als “dat Mosjee voordat en nadat God tot hem had gesproken dezelfde is gebleven” - nederig als altijd. Mosjee blijft van begin tot eind zichzelf.

Maar er is ook een andere lezing: de Mosjee die we volgen op zijn weg van Sjemot tot en met Devariem geeft wel degelijk enorme veranderingen te zien. De eerste dertig hoofdstukken van Devariem vormen een formidabele, geïnspireerde afscheidsrede; deze afscheidsrede zou volgens de inschatting van Richard Elliott Friedman, de hedendaagse Amerikaanse Tanachgeleerde/vertaler ongeveer drie uur in beslag hebben genomen. God liet Mosjee absoluut niet alleen, wat blijkt uit “Ik zal bij je zijn als je moet spreken en je de woorden in je mond leggen.” (Sjemot 4:12). Dit kan model staan voor hoe je iemand tot krachtdadigheid kan aanzetten en het kan ook dienen als geheugensteun voor alle leerkrachten.... let op de zich niet profilerende leerlingen.

Een andere invalshoek – Yossi Chajes

Lucinda maakt deel uit van het Taste of Limmud Team

Volgende week dinsdagavond en woensdag is het Tisja be-Av en nemen we de daarbij horende rituelen in acht. Er volgen nu negen voorbeelden van wreedheden die het Joodse volk op 9 Av heeft ondergaan:

- 1) Het voorval met de spionnen die allerlei ongunstige zaken over het land vertelden wat er vervolgens de aanleiding van was dat het volk werd veroordeeld om 40 jaar door de woestijn te zwerven.
- 2) De verwoesting van de eerste Tempel in Jeroesjalajim door Nebukadnetsar, de koning van Babylon.
- 3) De verwoesting van de Tweede Tempel in Jeroesjalajim door de Romeinen in het jaar 70 vdgj.
- 4) De val van Betar en het einde van de Bar Kochba opstand tegen de Romeinen 65 jaar later, in het jaar 135.
- 5) De verbanning van de Joden uit Engeland in 1290
- 6) Paus Urbanus II kondigde de Eerste Kruistocht aan. Tienduizenden Joden werden vermoord en veel Joodse gemeenschappen uitgeroeid.
- 7) De Joden in Spanje werden in 1492 verbannen.
- 8) De Eerste Wereldoorlog brak uit op Tisja be-Av in 1914 toen Rusland Duitsland de oorlog verklaarde. De wraakgevoelens die de Duitsers aan deze oorlog overhielden vormden de aanloop voor de Sjoa.
- 9) Op Tisja be-Av begon de deportatie van Joden uit het Getto van Warschau.